DIERENARTSEN ZONDER GRENZEN
VETERINAIRES SANS FRONTIERES
BELGIUM

ACTIVITEITENVERSLAG 2015 - 2016

© Tim Diryen

Om wereldwijde solidariteit en kennisuitwisseling te bevorderen, voeren we een dialoog met dierenartsen in België en Afrika. ‘Koop een geit’ is een campagne voor en door dierenartsen. Het is een concreet resultaat van deze dialoog. Met een opbrengst van meer dan 53.700 euro en enkele honderden dierenartsen die zich achter de campagne schaarden, was de eerste editie een groot succes. Het is een geslaagde stap in ons streven om dierenartsen wereldwijd samen te brengen.

koopeengeit.be

© Roger Job

Meer dan ooit
zetten we in op het terugdringen van ongelijkheid

« Een nieuwe agenda voor de internationale samenwerking van de 21ste eeuw staat in de steigers. Ze heeft een universele draagwijdte en wil antwoorden bieden op prangende systeemuitdagingen die ons allen aanbelangen - zoals de toenemende ongelijkheid, de schaarste aan grondstoffen, veiligheid en migratie of de klimaatverandering. » (maart 2015, discussienota van de Belgische ngo-federaties)

Net als alle andere actoren in de Belgische ontwikkelingssamenwerking zoekt Dierenartsen Zonder Grenzen samen met zijn partners en sleutelfiguren naar de beste manier om op lokaal niveau een antwoord te bieden op de uitdagingen van de geglobaliseerde wereld waarin we vandaag leven.

We kunnen het actuele klimaat van terreur dat de wereld in zijn greep houdt niet negeren. Sommige terreurdaden vinden heel dicht bij huis plaats en halen gemakkelijk de media. Andere zijn minder gekend, maar raken de mensen met wie wij rechtstreeks samenwerken in het Zuiden.

Meer dan ooit richten we onze energie op het terugdringen van ongelijkheid. We focussen hierbij op communicatie en het leren kennen van het onbekende; bijvoorbeeld door het organiseren van uitwisselingsreizen in het Zuiden en door hier in België het woord te geven aan onze Afrikaanse partners. Door mensen met elkaar in contact te brengen en elkaars wereld te laten ontdekken slaan we belangrijke en onmisbare bruggen!

Wat we vandaag doen om zowel in België als in onze Afrikaanse partnerlanden de bestaande ongelijkheid terug te dringen, is alleen mogelijk met de hulp van onze teams, partners, vrijwilligers, sympathisanten, schenkers en institutionele donoren. Ik wil hen allemaal dan ook oprecht en van harte bedanken voor hun engagement, professionalisme en vertrouwen. Alleen door de handen in elkaar te slaan, zullen we erin slagen een rechtvaardigere en meer duurzame wereld te creëren voor de volgende generaties.

In dit activiteitenverslag zetten we enkele opmerkelijke resultaten in de kijker. Resultaten die we in 2015 en de eerste helft van 2016 samen gerealiseerd hebben. Ik wens u alvast veel leesplezier!

Joep van Mierlo,

Directeur van Dierenartsen Zonder Grenzen

In dit activiteitenverslag gebruiken we de mannelijke vorm als neutrale vorm. Hij verwijst dus zowel naar vrouwen als naar mannen.

Totaal budget
8 miljoen euro

Personeel
78 personeelsleden,
waarvan 14 in Brussel

werkzaam in 8 landen
in Afrika

informatie, sensibilisering,
educatie en beleids-
beïnvloeding in België

© Tim Bruijninckx

België,
open blik naar de wereld en solidariteit

In 2015 zette Dierenartsen Zonder Grenzen sterk in op uitwisselingsreizen. Zo'n reizen bieden de kans om te ontdekken hoe divers de wereld is en hoeveel inspiratie, kennis en vertrouwen er te halen valt uit het zich openstellen tegenover anderen.

Dierenartsen en landbouwkundigen in spe zetten koers naar Rwanda

Na een spannende wedstrijd wonnen vijf studenten diergeneeskunde en landbouwkunde een reis naar Rwanda in september. De vijf jongeren moesten drie proeven afleggen. Ze moesten een poster ontwikkelen, een video maken over de Belgische landbouw en tot slot, tijdens een grote finale, hun visie over hét ideale landbouwsysteem voorstellen. In Rwanda zelf ontmoetten de reizigers lokale studenten en maakten ze kennis met de landbouw en veeteelt in het 'land van de duizend heuvels'. Na hun terugkomst ontpopten ze zich als actieve en geëngageerde ambassadeurs voor de familiale landbouw en Dierenartsen Zonder Grenzen.

Europarlementsleden dompelen zich onder in Oegandese herderscultuur

In oktober vertrokken de Europese volksvertegenwoordigers Maria Heubuch en Norbert Neuser voor vier dagen naar Karamoja in Oeganda. In het kader van het beleidsbeïnvloedingswerk dat Dierenartsen Zonder Grenzen voert binnen Celep - Coalition of European lobbies on Eastern African pastoralism - lieten de twee parlementsleden zich onderdompelen in de wereld van de nomadische veehouders. Maria Heubuch en Norbert Neuser waren na enkele dagen al helemaal overtuigd van het belang van de rondtrekkende veeteelt in deze streek, en het werk van Dierenartsen Zonder Grenzen en zijn partners.

Belgische dierenartsen ontmoeten Oegandese collega's

Eind november gingen vier Belgische dierenartsen en een studente diergeneeskunde op inleefreis naar Oeganda. De bedoeling van de reis was om zoveel mogelijk kennis en expertise uit te wisselen tussen Belgische en Oegandese dierenartsen. Dankzij verschillende terreinbezoeken in het noorden van het land en in Kampala, de hoofdstad, kregen de Belgische dierenartsen een beter zicht op de uitdagingen voor hun Oegandese collega's. Ze kwamen ook te weten hoe Dierenartsen Zonder Grenzen en zijn partners een antwoord proberen te bieden op deze uitdagingen. Zowel vóór hun vertrek naar Oeganda als na de reis zetten deze ambassadeurs zich actief in voor Dierenartsen Zonder Grenzen. Hun engagement voor de familiale veehouders in het Zuiden uitte zich in concrete acties, zoals een dog & run, lezingen en deelname aan de jaarlijkse 11.11.11-actie.

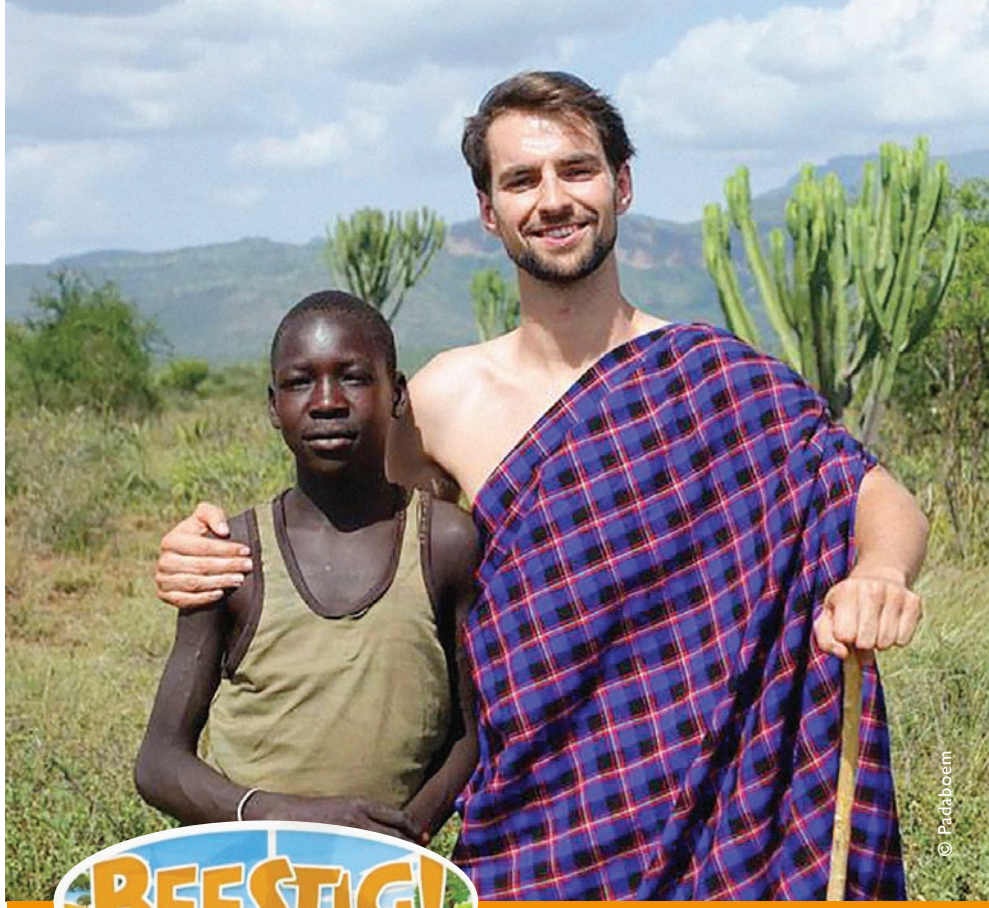

'Beestig!' is een knotsgek educatief tv-programma op VTMKZOOM voor kinderen tussen 8 en 12 jaar. Kaztaar Arne trekt met Dierenartsen Zonder Grenzen naar Afrika om te onderzoeken wat voor ons alledaagse dieren betekenen voor de lokale bevolking én omgekeerd. Terwijl Arne in Oeganda en Rwanda alles bijleert over koeien, kippen, geiten, konijnen… doet Bab hetzelfde in België.

Bekijk alle afleveringen op
Youtube.com/user/DzgVsfBelgium

Mmmmelk
voor vluchtelingen in Burkina Faso

In 2012 barstte in het noorden van Mali een golf van geweld los tussen regeringstroepen en gewapende rebellen. Honderdduizenden mensen sloegen op de vlucht, ook naar de buurlanden. In de vluchtelingenkampen in het noorden van Burkina Faso is het voor gevluchte Malinese veehouders moeilijk om hun traditioneel voedingspatroon aan te houden. Dat bestaat vooral uit melk en gierst. Voor kleine kinderen heeft dit melktekort zware gevolgen.

Dierenartsen Zonder Grenzen zet dan ook in op de lokale melkketen en zorgt er zo voor dat er voldoende melk is in de vluchtelingenkampen. We werken hiervoor samen met onze lokale partner Association Nodde Nooto (A2N) en de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. Maar we stuiten op verschillende uitdagingen, zoals het tekort aan graslanden, een te lage melkproductie, een beperkte toegang tot veevoer en dierengezondheidszorg, en de gebrekkige verwerkings- en bevoorradingscapaciteiten van lokale melkerijen.

Meer melk dankzij gezonde dieren

Dierenartsen Zonder Grenzen slaagt erin de productie, het ophalen, de verwerking en de verkoop van melk te verhogen in de vluchtelingenkampen. Om dit te realiseren zetten we sterk in op het verbeteren van de voeding en de gezondheid van de dieren, het beter beheren van de kuddes en de veevoedergewassen, het opzetten en versterken van een netwerk van melkophalers en -verkopers, en tot slot betere kwaliteitsnormen voor de melkerijen. De melkbedrijfjes voldoen nu aan bepaalde standaarden op het vlak van infrastructuur, installaties, kwaliteitscontrole en koude keten. Zonne-energie maakt deze koude keten mogelijk.

Saratou Cissé, melkboerin uit Dori

"Het was moeilijk om mijn dieren goed te verzorgen en de melk te verkopen. Dankzij alles wat ik tijdens de verschillende opleidingen geleerd heb over voeding, dierengezondheid en hygiëne tijdens het melken, kan ik mijn koeien nu genoeg eten geven en hen beter verzorgen. Nu verkoop ik mijn melk dagelijks aan de melkerij. Ik verdien nu meer dan 4,5 euro per dag. Een deel daarvan gebruik ik voor dagelijkse uitgaven. Wat overblijft zet ik op een spaarrekening waarmee ik de schoolkosten van mijn kinderen betaal."

© Raymond Dakoua

Toekomst
van Malinese vrouwen heeft vleugels

De Malinese economie is sterk afhankelijk van de zelfvoorzienende landbouw en veeteelt. Maar sinds de politieke crisis en het gewapend conflict in 2012, worden deze sectoren hard getroffen door onzekerheid en onveiligheid. Armoede is wijd verspreid op het platteland en raakt vooral de vrouwen.

Betere pluimveeteelt

Dierenartsen Zonder Grenzen ondersteunt samen met zijn partner Initiatives, Conseils, Développement (ICD) al enkele jaren de lokale pluimveeteelt ten noorden van de hoofdstad Bamako. De organisatie biedt zo een antwoord op de onophoudelijke, groeiende vraag naar gevogelte in de steden. De traditionele pluimveeteelt - vooral kippen en parelhoenders - gebeurt met weinig tot geen investeringen. Het sterftecijfer van de dieren ligt dan ook zeer hoog. Ziekte, blootstelling aan weer en wind en roofdieren zorgen voor grote verliezen. In een eerste fase zetten we dan ook sterk in op gezondere dieren, een betere productie en toegang tot afzetmarkten.

Pleidooiwerk in de strijd tegen armoede

In 2015 focuste Dierenartsen Zonder Grenzen in Mali vooral op beleidsbeïnvloeding. Het doel hiervan was om de lokale pluimveeteelt erkend te krijgen als een belangrijk instrument in de strijd tegen armoede onder vrouwen op het platteland. Zo organiseerden we een informatiedag over de lokale pluimveeteelt, om op die manier partnerschappen te bevorderen tussen kippenhoudsters, boerenverenigingen en lokale autoriteiten. We maakten ook een documentaire over de impact van een betere pluimveeteelt op het leven van Malinese vrouwen. We verspreidden deze film over het hele land om de publieke opinie bewust te maken voor het potentieel van de lokale kippen- en parelhoendersteelt.

Gevogelte als opstap naar een betere toekomst

Door de lokale pluimveeteelt te ondersteunen, draagt Dierenartsen Zonder Grenzen bij tot het versterken van de leiderschapscapaciteiten van vrouwen. Ze kunnen autonomer hun activiteiten uitvoeren en durven zelfs hun stem laten horen in het dorp. Dankzij een betere productie en verkoop van gevogelte kunnen de vrouwen de moeilijke periodes tussen de oogsten overbruggen en het tekort aan voedsel opvangen. Bovendien slagen ze erin om met de gestegen inkomsten hun schulden af te lossen en hun kinderen twee maaltijden per dag voor te schotelen.

Kadja Konaré, kippenhoudster uit Soungalobougou

"Onze kippenrennen waren heel rudimentair, veel kuikentjes stierven. Voor ons was het normaal om de kippen van de grond te laten eten. In het regenseizoen en tijdens het koude droogteseizoen stierven veel van onze kippen omdat we ze niet lieten vaccineren.

Dankzij de opleidingen van Dierenartsen Zonder Grenzen weten we nu hoe we betere, aangepaste rennen moeten bouwen en hoe we de kippen het best verzorgen. We gebruiken water- en voederbakken, die we gemakkelijk proper kunnen maken. We verliezen nu minder kippen. Ook omdat we meer belang hechten aan vaccinatie. Elke vrouw van mijn groep slaagt er jaarlijks in om 36 kippen te verkopen. Dankzij de inkomsten uit deze verkoop kan ik nu instaan voor mezelf, mee mijn familie onderhouden en zelfs een kudde geiten en schapen opbouwen."

900 vrouwen
(allemaal lid van vrouwengroepen)

28.341
kippen en parelhoenders verkocht in 2015

25 dorpen
in de streek van Kati

Gemiddeld **31** verkochte kippen per vrouw

53 lokale dierenverzorgers

Gemiddeld jaarlijks inkomen van **136 euro** per vrouw = drie keer het gemiddelde maandsalaris

12 handelaars

Gezonde dieren
binnen handbereik van Nigerese veehouders

Dierenartsen Zonder Grenzen werkt al meer dan tien jaar aan het verbeteren van de toegang tot dierengezondheidszorg in Niger. We zetten hiervoor lokale en private diergeneeskundige netwerken op poten. Zo'n netwerk bestaat uit een privé-dierenarts en verschillende lokale dierenverzorgers. Deze dierenverzorgers zijn veehouders die door hun dorp gekozen zijn en een opleiding volgen. Zij kunnen basiszorgen toedienen aan de kuddes in hun regio.

Van vaccinatie tot toezicht op epidemieën

Deze netwerkaanpak werpt zijn vruchten af. In 2015 stonden de privénetwerken in voor het vaccineren van meer dan 80% van alle gevaccineerde dieren in Niger. Ze hebben ook een belangrijke rol gespeeld in de omvangrijke vaccinatiecampagne van zo'n 700.000 kippen tegen de ziekte van Newcastle, in de regio van Tillabéri. Deze campagne kon zo de bestaansmiddelen van 11.390 mensen beschermen. Bovendien hebben de veterinaire overheidsdiensten de privénetwerken betrokken bij het epidemiologisch toezicht nadat de vogelgriep van het type H5N1 was uitgebroken in Niger.

Expertise erkend in Niger

Door het succes van de privénetwerken, ging het Nigerese ministerie van Veeteelt over tot de officiële erkenning van dit systeem. Zo stelde het ministerie nationale richtlijnen op voor het oprichten van lokale en private dierengezondheidszorg. Deze richtlijnen zijn een referentiekader voor alle technische en financiële partners die in Niger actief zijn rond diergeneeskunde. De overheid nam ook twee ministeriële besluiten aan. Eén waarin de missie en verantwoordelijkheden van de lokale en private dierengezondheidszorg zijn vastgelegd, een ander waarin de beroepsactiviteiten van de lokale dierenverzorgers zijn afgebakend.

… en met internationale weerklank

De Nigerese overheid is zeker niet de enige die de toegevoegde waarde erkent van dit model en de expertise van Dierenartsen Zonder Grenzen in het opzetten van lokale en private dierengezondheidssystemen. Ook de Wereldbank en het Internationaal Fonds voor Landbouwontwikkeling (IFAD) willen het model toepassen. Réseau Bilital Marobé (RBM) - een West-Afrikaans netwerk van veehoudersorganisaties - kan, dankzij onze steun op het vlak van pleidooiwerk, dit model verder promoten op regionaal niveau. Een belangrijke en cruciale stap voor het verspreiden en implementeren van het model in de hele West-Afrikaanse regio!

Saidou Dodo, lokale dierenverzorger uit Mokko

"Toen Dierenartsen Zonder Grenzen activiteiten opzette in mijn regio, duidde mijn dorp me aan om lokale dierenverzorger te worden. Ik had al wat gestudeerd en was toen al gepassioneerd door dieren. Na vier jaar hard werken kon ik, met de steun van Dierenartsen Zonder Grenzen, een moto kopen. Met de moto geraak ik nu makkelijk tot bij de veehouders en hun kuddes in de verafgelegen dorpen. Ik doe mijn werk echt heel graag en heb anderen altijd al willen helpen met het verzorgen van hun dieren. Nu zou ik graag een veterinaire apotheek hebben. Zo kan ik mijn diensten verder uitbreiden en mijn zaak laten groeien."

16 netwerken
van privédierenartsen en lokale dierenverzorgers

545 lokale dierenverzorgers
begeleid door 16 privédierenartsen

29 departementen
waarin zich de helft van de Nigerese veestapel bevindt

© Tim Dirven

Waar gaat de opbrengst van de konijnen naartoe?

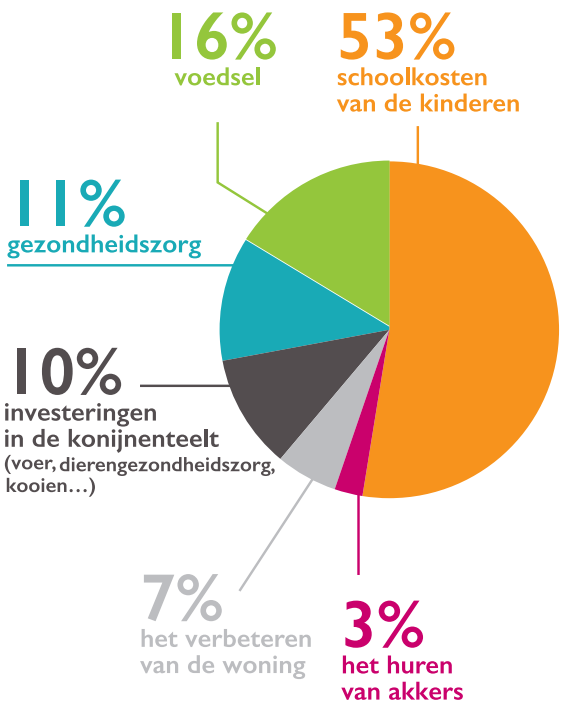

Geef een konijn

door in de Democratische Republiek Congo

Steeds opnieuw flakkeren er gewapende conflicten op in Noord-Kivu, in het oosten van de Democratische Republiek Congo. Tot op heden bleven de dorpen rond Beni en Lubero gelukkig gespaard van dit geweld. Talrijke vluchtelingen uit Noord-Kivu vonden er dan ook een veilige thuishaven.

Kweken als konijnen

Dierenartsen Zonder Grenzen en zijn lokale partner Réseau Wima helpen ontwrichte en kansarme families in hun strijd tegen honger en armoede. Konijnen spelen hierbij een hoofdrol. De diertjes planten zich zeer snel voort, zijn een uitstekende bron van eiwitten en kunnen gemakkelijk geruild of verkocht worden op de lokale markt. Omdat ze zo klein zijn, kunnen de families hen gemakkelijk vervoeren en verzorgen. Konijnen verbeteren zo in sneltempo de voedselzekerheid en economische stabiliteit van kansarme families.

Konijnengift wordt doorgegeven

Vele dorpen in Oost-Congo zijn verscheurd door het oorlogsgeweld. Om de solidariteit en het vertrouwen tussen de dorpelingen te herstellen, werken we volgens het principe van de dorpssolidariteit. Elke familie die konijnen krijgt engageert zich om, van zodra de konijnen zich voortplanten, enkele jongen door te geven aan een andere kansarme familie in het dorp. De eerste familie krijgt drie konijnen - twee vrouwtjes en een mannetje - en het materiaal dat nodig is om de dieren te houden, zoals hokken, drink- en eetbakken. Na een jaar geeft de familie deze gift door aan twee nieuwe families, door vijf jongen uit de eerste nestjes af te staan. Dierenartsen Zonder Grenzen zorgt voor het ontbrekende zesde konijn en hokken, drink- en eetbakken. Alle families krijgen een opleiding over het kweken van konijnen. Ze kunnen ook rekenen op de goede zorgen van een lokale privé-dierenarts en zijn netwerk van dierenverzorgers.

In 2015 kregen 1.730 families - goed voor 11.964 vrouwen, mannen en kinderen - elk drie konijnen. Van deze 5.190 konijnen belandde 27% op het bord van ondervoede kinderen, 8% werd doorgegeven aan andere families, 7% diende om leningen af te betalen en 58% bracht geld in het laatje door ze op de markt te verkopen.

© Tim Dirven

David Kilima, konijnenhouder uit Kaghumo

"Mijn kinderen vertoonden tekenen van acute ondervoeding. Daarom kreeg ik drie konijnen, het nodige materiaal en een opleiding over kweektechnieken. Het kostte me veel moeite om de technieken onder de knie te krijgen, maar het is me toch gelukt. Ik heb al veel konijnen gekweekt, die we zelf opaten of verkochten, een beetje afhankelijk van wat we op dat moment nodig hadden. Zo kon ik in 2015 maar liefst 43 konijnen verkopen! Met het geld heb ik de schoolkosten van mijn vier kinderen betaald, de dokter, medicijnen… en kan ik ook een akker huren. Ik heb zelfs een zonnepaneel gekocht om binnen in huis licht te hebben, want het wordt hier al vroeg donker."

Rwanda,
van koeienstront tot biogas

In Rwanda promoot Dierenartsen Zonder Grenzen groene energie door biogasinstallaties te bouwen bij kleine melkboeren. Dit doen we in de Zuidelijke Provincie, een van de armste streken van het land. De voordelen van biogas zijn legio. Zo geven de families een pak minder geld uit aan brandhout of houtskool. Op die manier helpen ze de voortschrijdende ontbossing terugdringen. De 'bioslurry' die overblijft na het onttrekken van methaangas, is een fantastische organische meststof die zorgt voor betere oogsten op de akkers. Ook de hygiëne binnenshuis en de gezondheid van vrouwen en kinderen - die traditioneel achter het vuur staan - gaan er op vooruit, omdat biogas geen schadelijke rookwolken verzoorzaakt.

Een biogasinstallatie is niet gratis

Niet elke veehoudersfamilie komt in aanmerking voor het bouwen en onderhouden van een biogasinstallatie. Het gezin moet minstens twee koeien hebben en toegang tot water, zelf voor zand en grind zorgen, de installatie dagelijks bijvullen en zelf een deel van de kosten betalen, meestal via een microkrediet. Dierenartsen Zonder Grenzen en zijn lokale partner Imbaraga vergemakkelijken de toegang tot kredieten en biogas door samen te werken met microkredietinstellingen en privébouwbedrijven. We zorgen voor een garantiefonds voor de microkredieten, kanaliseren de beschikbare subsidies van het Rwandese ministerie van Infrastructuur, en sensibiliseren en begeleiden de veehouders.

Veelbelovende resultaten

Met dit proefproject wil Dierenartsen Zonder Grenzen 100 biogasinstallaties bouwen tegen eind 2016. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Vandaag gebruiken 55 families al een biogasinstallatie, waarvan er 22 in 2015 werden gebouwd. Meer dan 93% van de families is tevreden over zijn installatie. Ze kopen minder brandhout en kunnen zo 14 euro per maand besparen, of 76% van hun maandelijks budget voor de aankoop van brandhout. Een biogasinstallatie gaat 15 tot 20 jaar mee, dus op lange termijn hebben deze besparingen een enorme positieve impact op de financiële situatie van de veehouders.

Marie Jeanne Mukagaju, agro-veehoudster uit Mataba

"Op de radio hoorde ik vertellen over een biogasinstallatie, maar ik en mijn familie hadden geen enkel idee waarover het eigenlijk ging. We vroegen ons echt af hoe je nu voedsel kan bereiden met koeienstront. Ik ben dan langs een veehouder gegaan die al een biogasinstallatie heeft, om er meer over te weten te komen. Ik besloot om zelf met biogas aan de slag te gaan. En dat bleek een heel goede beslissing! Vroeger moest ik al om 11u stoppen op het veld en naar huis gaan om eten klaar te maken voor de kinderen, die om 13u naar school moeten. Nu heb ik maar een half uurtje nodig om te koken. Ik moet geen hout meer kopen en mijn huis en keuken zijn veel properder. Ik koop ook geen kunstmest meer voor mijn akker. Ik gebruik nu de mest die uit de biogasinstallatie komt, die werkt veel beter voor het kweken van mijn kolen en wortelen. Ik verkoop nu dubbel zoveel groenten als vroeger!"

© Tim Dirven

Geiten

nemen ondervoeding bij Burundese families te grazen

Maar liefst 90% van de Burundese bevolking leeft van de landbouw en veeteelt. In Ngozi, een van de meest bevolkte provincies van het land, zijn armoede en voedselonzekerheid schering en inslag. Ondanks politieke spanningen in de hoofdstad, blijft het in deze noordelijke streek relatief rustig.

Veel volk, weinig middelen

Door de hoge bevolkingsdichtheid zijn de akkers vrij klein. Dat zet een rem op de verdere ontwikkeling van de landbouw. Maar ook de grootte van de gezinnen, de weinige inkomstenbronnen, de dalende vruchtbaarheid van de landbouwgrond, het ontbreken van dierengezondheidszorg en de moeilijke toegang tot kredieten dragen allemaal bij tot de armoede in deze regio.

Gezonde geiten voor 700 kwetsbare families

Dierenartsen Zonder Grenzen helpt in Ngozi 700 zeer kansarme boerenfamilies. Met gezonde geiten, jawel! De families kregen elk vier geiten om mee te kweken. Veel geiten hebben ondertussen al lammetjes. De families kunnen een beroep doen op de diensten van een lokale privédierenarts en zijn dierenverzorgers, en zo hun geiten gezond houden. Dankzij hun goede zorgen stierven op een jaar tijd de helft minder geiten. De families krijgen bovendien ook een moestuin en les rond hygiëne en evenwichtige voeding. En ze leren zelfs lezen en schrijven.

Van mest naar moestuin en medische zorgen

Door de mest van de geiten op de akkers te verspreiden, zijn de gronden vruchtbaarder en halen de families een betere oogst op. Ze hebben meer voedsel om zelf op te eten, maar ze halen ook meer inkomsten uit het verkopen van groenten. Ze kunnen bovendien een geit verkopen als de nood het hoogst is. Hun kinderen zijn niet langer ondervoed dankzij de moestuintjes en de opleidingen over evenwichtige voeding. Van de 700 kwetsbare families die geiten kregen, heeft 40,4% nu toegang tot gezondheidszorg via een mutualiteit.

Ook de vrouwen gaan er op vooruit. Meer dan de helft van de kwetsbare personen die Dierenartsen Zonder Grenzen ondersteunt, zijn vrouwen. Dankzij de kleinveeteelt nemen ze een steeds belangrijkere plaats in binnen het dorp en hun huishouden.

Israël Ciza, agro-veehouder uit Busiga

"Ik had geen mest voor mijn velden, mijn oogsten waren slecht en ik moest als arbeider werken om mijn familie te voeden. Soms aten we maar een keer per dag. Mijn kinderen geraakten ondervoed en waren vaak ziek. Gelukkig is dit nu achter de rug! Ik heb een bok, drie geiten en twee lammetjes. Zoveel meer dan ik ooit had kunnen dromen! Ik gebruik hun mest op mijn velden. De oogst van mijn boontjes is van 50 naar 150 kilo gestegen, en ik slaag erin om de periodes van voedselschaarste door te komen met zoete aardappelen en maniok. Ik heb ook een kleine moestuin, twee composthopen en Calliandra-planten als voer voor mijn geiten. Ik ben zelfs begonnen met een bananenplantage!"

Een geit, dat is…

- **Mest**
- **Melk**
- **Geld voor voedsel**
- **Een spaarpotje** (voor medische kosten, school, kleding…)
- **Een toekomst**

© Tim Dirven

Vooruit
met de (Keniaanse) geit in Oeganda!

In het noordoosten van Oeganda ligt Karamoja, een semi-aride savanne bijna zo groot als heel België. De armoede ligt er twee keer zo hoog dan het nationaal gemiddelde. En het regent er niet overal even goed. Dat is een ramp voor de akkerbouw. Bijna elke drie jaar zien de boeren hun oogsten mislukken. Alleen de rondtrekkende veeteelt biedt een oplossing voor de klimaatgrillen in deze regio. De veehouders trekken rond, op het ritme van de seizoenen en de natuur, op zoek naar water en goede graslanden.

Veeteelt verslaat ondervoeding

Veeteelt is dan ook van levensbelang voor de Karamojong. Families met een veestapel lijden minder aan ondervoeding. Een zeer belangrijke troef in een regio waar bijna 15% van de kinderen jonger dan vijf jaar ondervoed is. Een kudde zorgt op vele vlakken voor een buffer. Zo kunnen de families dieren verkopen of ruilen voor voedsel, in geval van nood of om de schoolkosten van de kinderen te betalen. Een hoop voordelen dus, die Dierenartsen Zonder Grenzen wil versterken door de lage productiviteit van de veestapel aan te pakken.

Sterkere geiten

Zo heeft Dierenartsen Zonder Grenzen Galla-geiten uitgedeeld aan een aantal families. Dit Keniaanse geitenras staat gekend om zijn relatief hoge melkproductie. De Galla-geiten passen zich ook goed aan aan een droog klimaat. Zo'n 200 veehouders kregen een opleiding over veeteelttechnieken. Uit deze 200 families selecteerden we tien 'modelboeren', waaronder drie vrouwen. Deze tien veehouders kregen vijf Galla-geiten - een bok en vier vrouwtjes - en een preventiekit tegen verschillende ziektes. Ze kregen ook een verhoogd houten geitenkot zodat de dieren 's nachts beschermd zijn tegen de regen en modder. Dit hok is ook voor de families gemakkelijker; ze kunnen de keutels eenvoudig van onder het hok halen en gebruiken als mest op het veld.

Een inspirerend voorbeeld

De modelboeren hebben een belangrijke taak. Ze moeten de andere veehouders in hun streek laten zien hoe je het best geiten kweekt en verzorgt. Deze aanpak, waarin het delen van kennis centraal staat, werpt nu al zijn vruchten af. Veehouders uit naburige dorpen zien met eigen ogen hoe het verhoogde geitenhok en de preventieve medicatie bijdragen tot de gezondheid en het welzijn van de dieren. Ze zijn zelfs aan het bouwen geslagen want ze willen ook zo'n fantastisch hok hebben voor hun geiten.

Nanya Alice, modelveehoudster uit Morunyang

"Ik kreeg vijf Galla-geiten. Een van hen kreeg al een lammetje, de andere drie vrouwtjes zijn zwanger. Ze kunnen net als onze lokale geiten goed tegen het dorre klimaat, maar ze groeien wel sneller en geven meer melk. Mijn kinderen zijn beter doorvoed dankzij de extra melk, ze zijn zo gelukkig! Onze oogst dit jaar was echt een ramp, dus we moesten wel rekenen op onze dieren om te overleven. Ik heb ook geleerd hoe de geiten te ontwormen en ze te verzorgen zodat ze niet ziek worden. Sinds ik die opleiding volgde en mijn eigen geiten heb, hecht mijn man veel meer belang aan mijn mening. Hij betrekt me meer in de beslissingen over onze veestapel. En hij is zelfs fier op mij!"

Masai komen op voor hun landrechten in Tanzania

Door de toenemende bevolking in het noorden van Tanzania komen graslanden die traditioneel door de rondtrekkende Masai-herders gebruikt worden, steeds meer onder druk te staan. Over de jaren heen zagen de Masai met lede ogen aan dat een belangrijk deel van hun traditionele graslanden plaats moest maken voor landbouw, maar ook voor natuurbescherming en toerisme. De moeilijke en steeds beperktere toegang tot grond veroorzaakt gewelddadige conflicten tussen landbouwers en veehouders. Ze bedreigt ook de cultuur, bestaansmiddelen en levenswijze van het nomadische Masai-volk.

Overheid komt veehouders te hulp

De Tanzaniaanse overheid is zich bewust van de uitdagingen van de rondtrekkende veehouders op haar grondgebied. Ze bleef niet bij de pakken zitten. Ze nam de nodige maatregelen zodat rondtrekkende veehouders hun gemeenschappelijke graasgronden en traditionele beheersregels kunnen formaliseren en vertalen naar een moderne, legale vorm die kracht van wet heeft. Zo kunnen de Masai-dorpen sinds enkele jaren hun collectieve gronden wettelijk verankeren - en dus eigendomsrechten verkrijgen - door dorpsreglementen en bestemmingsplannen op te stellen.

Graasgebieden verbinden

In samenwerking met zijn lokale partner Ujamaa Community Resource Team (UCRT), ondersteunt Dierenartsen Zonder Grenzen 15 dorpen in de districten Simanjiro en Longido bij het voorbereiden van bestemmingsplannen en het beschermen van graasgebieden. Herders trekken met hun kuddes verschillende dorpsgrenzen over, dus moeten de graasgebieden van verschillende dorpen met elkaar verbonden zijn. Het rondtrekkende vee moet via doorgangen van het ene naar het andere gebied kunnen trekken.

Dierenartsen Zonder Grenzen zorgt eveneens voor het opleiden en omkaderen van de lokale autoriteiten. Hierbij komen verschillende aspecten aan bod, zoals de geldende grondwetgeving, het grondbeleid en de verantwoordelijkheid van iedereen.

Work in progress

Dierenartsen Zonder Grenzen is nog maar net gestart in Tanzania, in juli 2015, en zit dus nog volop in de voorbereidende fase van dit uitgebreid ontwikkelingsprogramma. In de meeste dorpen begint het participatieve planproces over het grondgebruik pas echt in de loop van 2016.

Fasen in het participatieve planproces over het grondgebruik

1. Vertegenwoordigers van gebruikers van de dorpsgronden, ouderen, vrouwen en jongeren helpen de landmeters van het district met het markeren van de dorpsgrenzen en de verschillende bestemmingszones.
2. Het dorp krijgt een grondeigendomscertificaat.
3. De overheid keurt een kaart goed die de verschillende zones en hun bestemming vastlegt.
4. Markeringspalen duiden de verschillende bestemmingszones aan.
5. De dorpsraad zorgt ervoor dat de regels met betrekking tot het grondbeheer worden toegepast.

© Tim Bruijninckx

© Tim Bruijnincklx

De tseetseevlieg, vijand nummer 1 van de veestapel

Trypanosomiasis, of de slaapziekte, is een dodelijke parasitaire ziekte die wordt overgedragen door een beet van de tseetseevlieg. Deze vlieg bedreigt in Sub-Sahara-Afrika miljoenen mensen en dieren met de slaapziekte. Wanneer de veestapel bezwijkt onder trypanosomiasis, dan zijn ook de bestaansmiddelen van de veehouders in gevaar. De ziekte en de hoge resistentie tegen trypanocide medicijnen beter onder controle krijgen, staat dan ook hoog op de agenda van Dierenartsen Zonder Grenzen en zijn partners binnen de academische wereld en de overheid. Samen ontwikkelen we nieuwe instrumenten en technieken om de ziekte op te sporen en de oorzaken van resistentie te identificeren. Op basis van de resultaten van een studie over het voorkomen van de slaapziekte en de doeltreffendheid van de bestaande medische behandelingen in Ethiopië, Mozambique en Togo, implementeren we nieuwe strategieën voor een betere controle van de ziekte in Sub-Sahara-Afrika.

Zo voerden we in 2015 een bewustmakingscampagne voor Togolese veehouders. Daarvoor gebruikten we verschillende tools: didactische tekeningen, brochures over de slaapziekte en affiches over preventieve maatregelen die opgehangen kunnen worden in dierenartsenpraktijken en veterinaire apotheken. We zetten immense informatieborden neer op strategische plaatsen en verspreidden meer dan 200 boodschappen, interviews, spelletjes en liedjes over de slaapziekte via de lokale radio's.

Gsm's voor gezondere dieren

Dierenartsen Zonder Grenzen startte in 2015 met het ontwikkelen en testen van een mobiel informatiesysteem voor rondtrekkende veehouders in Niger en Burkina Faso. Wanneer moet je je dieren preventief inenten? Waar vind je een dierenarts? Wat is het risico op een epidemie? Het informatiesysteem biedt een antwoord op al deze vragen. Het zijn de veehouders, dierenartsen en dierenverzorgers zelf die dit systeem voeden met informatie uit de eerste hand. De lokale radio's zenden regelmatig de ingezamelde informatie uit naar hun luisteraars.

Hoe gaat dit concreet in zijn werk? Elke veehouder kan bellen naar een interactieve centrale, waar hij een vocaal bericht kan beluisteren. Dat klinkt dan zo: "Voor informatie over graslanden, druk 1. Voor informatie over waterpunten, druk 2." De interactieve centrale geeft informatie over de toestand van graslanden en waterpunten, waar er doorgangen zijn voor de rondtrekkende kuddes, de marktprijs van vee, de datum waarop de akkervelden vrijgegeven worden voor de kuddes… Hiervoor baseert het zich op informatie die de veehouders zelf doorsturen naar het informatiesysteem, die deze dan verwerkt tot een vocaal bericht.

Bij dringende informatie krijgen traditionele leiders, technisch overheidspersoneel en privédierenartsen een vocale sms op hun gsm. Zij moeten deze informatie zo snel mogelijk doorgeven aan de veehouders in hun regio. Het gaat dan bijvoorbeeld over epidemieën die zich razendsnel verspreiden of conflicten in een bepaalde zone. Deze informatie wordt altijd eerst gecheckt door de veterinaire overheidsdiensten of politie.

.

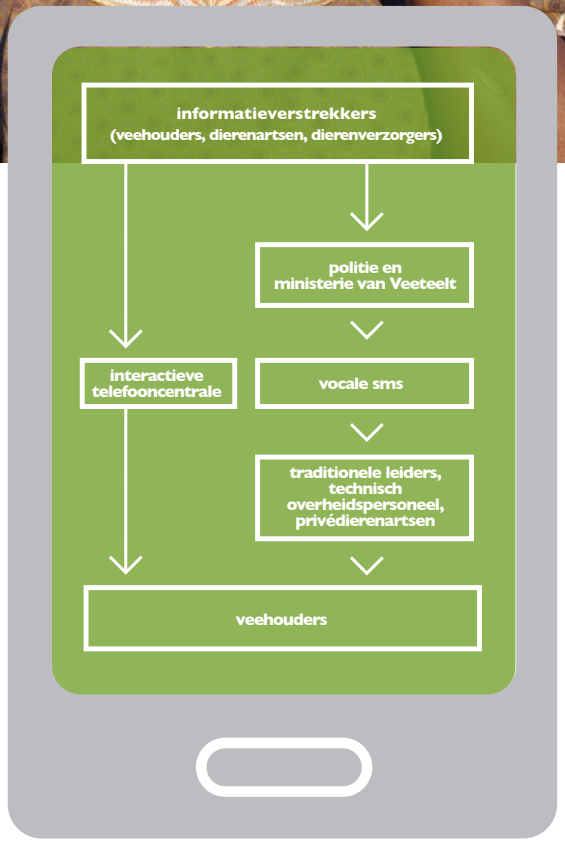

V.U. Guy Hendrickx, Paul Deschanellaan 36-38, 1030 Brussel

VISIE

GEZONDE DIEREN,
GEZONDE MENSEN

MISSIE

HET VERSTERKEN VAN KANSARME GEMEENSCHAPPEN IN HET ZUIDEN DIE VAN DE VEETEELT LEVEN, OM ZO HUN WELZIJN TE VERBETEREN

DOE EEN GIFT

ONLINE OF OP ONZE BANKREKENING

BE73-7326-1900-6460 (CREGBEBB)

www.dierenartsenzondergrenzen.be

VOLG ONS OP

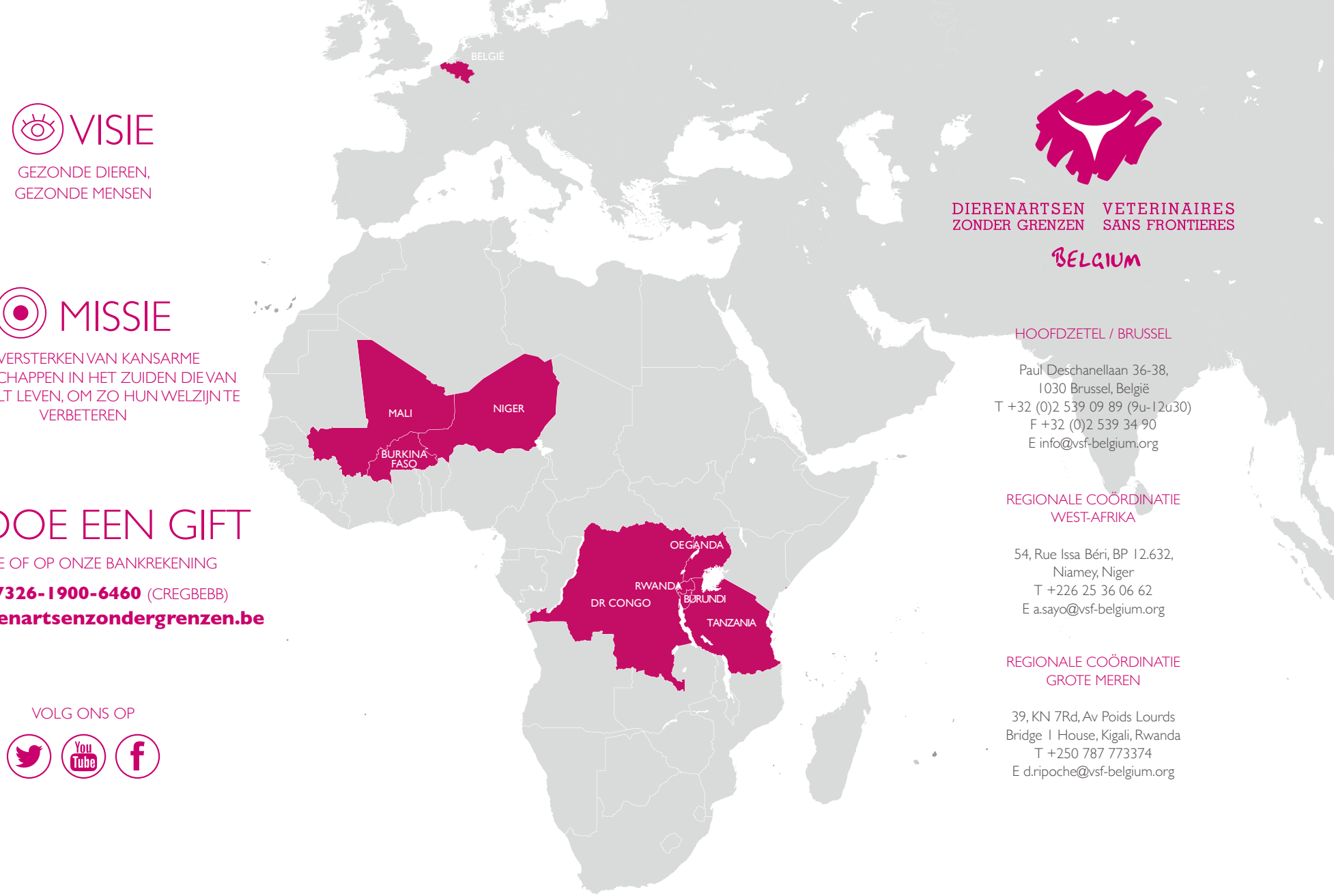

DIERENARTSEN ZONDER GRENZEN
VETERINAIRES SANS FRONTIERES

BELGIUM

HOOFDZETEL / BRUSSEL

Paul Deschanellaan 36-38,
1030 Brussel, België
T +32 (0)2 539 09 89 (9u-12u30)
F +32 (0)2 539 34 90
E info@vsf-belgium.org

REGIONALE COÖRDINATIE
WEST-AFRIKA

54, Rue Issa Béri, BP 12.632,
Niamey, Niger
T +226 25 36 06 62
E a.sayo@vsf-belgium.org

REGIONALE COÖRDINATIE
GROTE MEREN

39, KN 7Rd, Av Poids Lourds
Bridge 1 House, Kigali, Rwanda
T +250 787 773374
E d.ripoche@vsf-belgium.org

Het financiële verslag zal beschikbaar zijn op onze website www.dierenartsenzondergrenzen.be en kan aangevraagd worden bij info@vsf-belgium.org of +32 (0)2 539 09 89.

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

Albe De Coker
CO neutral print
Certificate Number
10506-1609-1001
www.climatepartner.com

Lid van
VSF INTERNATIONAL
VÉTÉRINAIRES
SANS FRONTIÈRES

Dierenartsen Zonder Grenzen onderschrijft de ethische code van de VEF. U beschikt over een recht op informatie.

Dit houdt in dat schenkers, medewerkers en personeelsleden tenminste jaarlijks op de hoogte gebracht worden van wat met de verworven fondsen gedaan werd.